

דף סט.

הרבנן הל' תלמידין ומיספין פ"ז ח"ב עין משפט א.

ובכן תבונאה שהיתה בקרקע וחנטו עליה או הנצז עליים שללה כשהbayeo שטי הלחם הרי זה ספק אם הנצז העלין או חנטנן כמו השרה והתרה להbayia ממנה מנהות או אינה חשובה השרה. לפיכך לא יביא ואם bayia הרצאה:

הרבנן הל' מאכילות אפורות פ"ז ח"ח עין משפט ב.

תבונאה שהשרישה אחר העمر וקצרה וזרע מן החטים בקרקע. ולאחר כך קרב העمر הבא ועדין החטים

ד. כספ' משנה: ובכן תבונאה שהיתה בקרקע וחנטו עליה וכו'. גם זה שם בעיא דלא אפשריטה:

ה. כספ' משנה: תבונאה שהשרישה אחר העمر וקצרה וזרע מן החטים בקרקע וכו'. בפרק הזהב (דף נ"ז:) ובמנחות פרק רבוי ישמעאל (דף ס"ט) עבי רבא בר רב חנן חטים שזרען בקרקע עומר מתירן או אין מתירן ה"יד אי דאשרוש חנינה אי דלא אשרוש חנינה אם השרישו קודם לעומר מתירן ואם לאו אסורים עד שבא העומר הבא לא צריכא דחצדינהו וזרעינהו קודם לעומר ואתא עומר וחיליף עליהו וקא מביעא ליה מהו לנוקוטי ומיכל מניינוו כמאן דשדו בצד דמו ושרנהו עומר או דילמא בטל להו לגבי ארעה וכו' תיקו. ופירש"י דחצדינהו וזרעינהו קודם לעומר דלא שרנהו עומר דاشתקד ולא בשעת עומר זה. מהו לנוקוטי ללקוט מהם קודם השרשתן. כמאן דשדו בצד דמיין ושרנהו עומר ה"ה דאמון ואם לאו אסורים עד שבא עומר הבא בגידולין מיידי. או דילמא בטלינהו אגב ארעה וכי לקיט להו בגודלין דמו עכ"ל. וכך הם דברי רבינו ולרמות שעדיין לא השרישו כתוב ועדין החטים בקרקע כלומר ועודם חטים כמוות שהם بلا הרשה: והראב"ד כתוב א"א זה שבוש ומי תירם לאלו וכו'. ואני רואה לא שיבוש ולא השגה שמיש וממי תירם לאלו מבואר הוא בדברי רבינו שהעומר הבא יתירם אם הם כמנוחים בצד. ופירש הראב"ד אני יודע לישבו על לשון הגמרא אלא אם כן הייתה לו גירושא אחרת: ובכן שבות שלא הביאה שליש וכו'. פרק רבוי ישמעאל (דף ס"ט):

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלחדר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסתכמהיהם של גדולי ישראל, ניתן להציג בהוצאה "כתרם" בטלפון 02-5712225 או 0584150477 email: minchat.aaa@gmail.com

בקרקע. הרי אלו ספק אם התיין העمر כאלו היה מנהין בבד. או לא יתר אותן מפני שבתו בקרקע. לפיכך אם לקט מהם ואכל אין לוקה. ומכיון אותו מפת מרדות. וכן שבלת שהביאה שליש מלפני העمر ועקרה ושתלה אחר שקרב העمر והוסיפה הרי זו ספק אם תהיה אסורה מפני התופת עד שיבוא העמר הבא או לא תהיה אסורה שהרי השريשה קדם העמר:

אין משפט ג. הרמב"ם הל' מכירה פט"ז ה"א

המוכר לחברו במדה במשקל או במנין וטהה בכל שהוא חוזר לעולם. שאין הוניה אלא בדים אבל בחשבון חוזר:

שור"ע חור"ם סימן רב סעיף א'

א. המוכר לחברו במידה או במשקל וטהה בכל שהוא חוזר לעולם שאין אונאה אלא בשווי הדים של החפץ, אבל טעה בחשבון או

ג. כסף משנה: המוכר לחברו במידה במשקל או במנין וכו'. משמע שאין דברי ר宾נו אלא בדבר שאפשר להשלים אבל בדבר שא"א להשלים בטל מהך דעת הרמב"ז והרא"ש וכי"כ הר"ץ שהוא דעת ר宾נו: כתוב ה"ה בהשגות א"א פעמים שאין המקח נקנה וכו' ודברי המחבר ורבו עיקר וכו'. ויש לתמהה על ה"ה שנראה שהראב"ד דין אחר הוא שחידש ואפשר שר宾נו ורבו יודו בו:

ד. מקידושין מ"ב ע"ב וכותב ה"ה בפט"ז ממירה הלכה א' בשם הר"י מגש דוחוזר היינו שהמקח קיים ומהצד מה שהסר, אבל אין בטעות כזו ממש צד ביטול המקח אף"י ביתר משתות כיון שלא היה הטעה בשווי הערך של הדבר. סמ"ע ס"ק א'.

במשקל חזרה^ו. כגון מכר לו מאות אגוזים בדינר ונמצאו ק"א או צ"ט נקנה המקה ומחזיר לו הטעות,afiי אחר כמה שנים. וכן טעו במנין המעות ממה שפסקו חזרהafiי לאחר שקנו מידו שלא נשאר לו אצל חבירו כלום חזרהשKENIN בטעות הוא.

עין משפט ד.ה. הרמב"ם הל' מכירה פ"ג חט"

שכרו לזרע לו^ו קרקע ואמר זרעתי בה זרעה הראי
בה ובאו עדים שזרע בה פחות מן הראי לה. הרי זה
ספק אם יש לו הוניה מפני הזרע או אין לו הוניה מפני
הקרקע. לפיכך אין מוציאין מיד נתקבע. וכן אין
משביעין אותו אלא שבועת הפט מפני צד הקרקע שיש
כאן:

ו. ומשלים לו החיסרון, ודוקא בדבר שאפשר לו להשלים, אבל מכר לו קרקע ואמר לו שאורכה כי אמה וחסירה חצי אמה וא"א להשלים לו מהקרקע שבדירה המקה בטל לגמרי כמו בס"י ריש"ח סעיף ז' ולא דמי לאמר לו מדה בחבל הדוי כאמור לו בפירוש שמכר לו לפי מידה שמנכה לו. סמ"ע ס"ק ב.

ט. כתף משנה: שכרו לזרע לו קרקע ואמר זרעתי בה וכו'. נראה ששכרו בקבילותות ואע"פ שכח רכינו בסוף הפרק שקיבלו יש לו אונאה ה"מ בקבילן דמטלטلين אבל לא בקבילן דקרקע וזה שכרו לזרע לו קרקע מספקא לנן אם הוא קובלן דקרקע או קובלן דמטלטلين. ופירוש השמורה לדעת זו כך היא היכי דמי אילימה אמר שדיי בה שית ואתו סהדי ואמרי שלא שדי אלא חמץ והאמר רבא כל דבר שבמדה וכו' ואפילו היה קרקע היה צריך להחזיר וכן כאן מנכה לו שכר זרעית אותה סאה ומאי תיבעי לך אלא אמר שדיי בה כדיביעי לה ואייגלאי מילתא דלא שדי בה כדיביעי לה מי אמרנן דהוי קובלן דארעה כיוון שהמלאה נעשית בגוף הקרקע או דילמא הו קובלן דמטלטلين כיוון שהדר גזער הו מטלטל. ומ"ש הרמב"ן ואם לא זרע בה קרואי הפסידה והפסיד שכרו ומה מקום לאונאה. ייל שאין מקום להפסיד שכרו שהרי עכ"פ שבחה בזרעה אלא שלא שבחה קרואי לה ולא דמי לאם אוביר ולא עבד שלא שבחה כלל וכיון שכן שכר יש לו ומיבעי לך אי נתן לו כל מה שפסק עמו דהוי קובלן דקרקע או ינכה לו מה שהיא ראי הקרקע להשביח אילו זרעה קרואי דהוי קובלן דמטלטלים:

שורע חוי"מ פימן רבו מעיף לד

לד. שכרו לזרוע לו קרקע ^ו ואמר לו הפוועל זרעתה בה זרעה ראויה, ובאו עדים שזרע פחות מהראוי לה הרי זה ספק אם יש לו אונאה מצד הזרעים או אין לו אונאה מצד הקרקע, וע"כ אין מוציאין מיד הנتابע וכן אין משביעין אותו אלא היסת ^ו מצד הקרקע שאין נשבעין עליה.

עין משפט ו. הרמב"ם הל' טומאת אוכליין פ"ב הי"ז

חטאים שבגָלִיל בָּקָר וְשֻׁעֲרִים שַׁבָּגָלִיל הַבְּהֵמָה שַׁלְקָטָן אֵין מְקַבְּלִין טָמָא. וְאִם חָשַׁב עַלְיָהן לְאֹכֶלֶת מַתְטָמָאות טָמָאת אָכְלִין:

ג. בעיא דרבא שם ועולה בתיקו, ופירשו רואבן שכרו לשם זרוע לו שדהו בזורעים של רואבן, ואין עליו רק טירחת הזרעה, כיוון שההונאה הייתה בכמה חיטים שצידק לקרקע, הביעיא היא כיוון שהזרעים התחברו לקרקע אף שעדיין לא השريשו אולי דין לקרקע שאין לה אונאה, או דילמא בתר הזרעים אולין שעדיין לא השרישו ובכללן יש בהם דין אונאה. ועיין פירוש רש"י בסוגיא. ועיין בסוף משנה בפי י"ג ממירה הלכה ט"ז זדו"ק.

ואם שכרו לזרוע בחיטים של הפוועל ונחנה בשווי המקח בחיטיםشبשוק, לרמב"ן היא בעיא דלא אייפשṭא אי לקרקע דמי או כמטלטלין דמי, ולתוס' ודאי כמטלטלין דמי כיוון שהאונאה הייתה בשווי שערشبשוק. ביאורים ס"ק כ'.

ה. כגן שטוען מכרת לי שהה סאן תבואה שלא השريשה וזה מודה רק בחמש, כך פירש בביורום בבס"ק כ"א ופירשו של הסמ"ע בבס"ק ס"ג תמורה.

ו. **כسف משנה:** חטאים שבגָלִיל בָּקָר וְכֹו. תוספתא סוף פ"ח דעתהות אלא שכתחז בנוסחא שבידינו אע"פ שהישב עליהם לאוכליין אינם מטמאים טומאת אוכליין ננסן לאוכליין מטמאין טומאת אוכליין ואני אין לנו אלא כנוסחת רבינו ונראה שגם זאת נוסחת הראב"ד מאחר שלא השיגו. ובמנחות פ' ר' ישמעאל עליה ס"יט בעי רמי בר חמא חטאים שבגָלִיל בקר ושבוריהם שבגָלִיל בהמה מהו למאי אי לימא לטמא טומאת אוכליים תנינא חטאים שבדרען בקר ושבוריהם שבגָלִיל בהמה חישב עליהם לאכילה אין מטמא טומאת אוכליים ליקtan לאכילה מטמא טומאת אוכליין וזה כగירסת תוספתא דה"פ התוספתא כשליקtan משונה משלנו. ואפשר לפירוש דברי רבינו ע"פ גירסת התוספתא דה"פ התוספתא כשליקtan סתם אע"פ שאח"כ חישב עליהם אינם מטמאים אבל אם ננסן לאכילה כלומר אם כשליקtan חישב עליהם לאכילה מטמאים. ומ"ש ואם חישב עליהם לאכילה. אליקtan קאי כלומר אם

הרמב"ם הל' אימורי מזבח פ"ז ח"ג עין משפט ז.

חטאים שלקטן מגלי הבקר וזרעם הרי אלו ספק אם עבירה מאסן בזריעה או עדין הן מאסין. לפיכך לא יביא מהן מנחות ואם הביא כשר:

שור"ע יו"ד סימן רצוי סעיף יה

יה. יה. בצל שנטעו בכרם ואחר כך נucker הכרם, ואחר כך צמחו בצלים מן העיקר הנטווע אף על פי שרבו הגידולים על עיקרו במאתיים הרי אותו העיקר באיסורו, שאין גידולי היתר מעליין את העיקר האסור.

הרמב"ם הל' כלים פ"א ח"ז עין משפט ח.

פיל שבלע הוצין והקיאן דרך הרעי העושה מהן כלים הרי הן ספק אם הם כלבי גללים או כלבי עז כפשה. אבל כפיפה שנטמאת ובלה פיל והקיאה דרך בית הרעי הרי היא בטמאת:

הרמב"ם הל' כלים פ"ח ח"י עין משפט ט.

כל הכלים יורדים ליטמאה בمخשבה ואין עולין מיד לטמאה אלא בשינוי מעשה. והמעשה מבטל מיד המעשה ומיד המחשובה. והمخשובה אינה מבטלת לא מיד

כשליקתן חישב עליהם לאכילה מטמאים אבל אם כשליקתן לא חישב עליהם לאכילה
או"פ שאחר כך חישב עליהם אין מטמאים:

מ. כסוף משנה: חטאים שלקטן מגלי הבקר וזרעם הרי אלו ספק וכו'. בפרק ר' ישמעאל (מנחות דף ס"ט) ביעיא שלא אישיטא:

ג. כסוף משנה: כל הכלים יורדים וכו'. סוף פרק כ"ה דכלים:

המְעַשָּׂה וְלֹא מִיד הַמְחַשֶּׁבָה. כיצד. טבעת בַּהֲמָה או כָּלִים שֶׁחָשַׁב עֲלֵיה לְהַזִּירָה טבעת אָדָם הַרִּי זו מִקְבָּלָת טָמֵאָה בַּמְחַשֶּׁבָה זו וּכְאַלו נָעֲשִׂית לְאָדָם מִתְחַלָּת עֲשִׂיתָה. חָזֶר וּחָשַׁב עֲלֵיה לְהַגִּיחָה טבעת בַּהֲמָה כִּשְׁהִיא אָפַר עַל פִּי שֶׁלֹּא נִתְקַשֵּׁט בָּה הָאָדָם הַרִּי זו מִקְבָּלָת טָמֵאָה שָׁאיָן הַמְחַשֶּׁבָה מִבְטָלָת מִיד הַמְחַשֶּׁבָה עַד שִׁיעָשָׂה מְעַשָּׂה בְּגֹוף כְּגֻון שִׁישָׁוֶיף אוֹתָה או יַתְקַעַת בַּמְעַשָּׂה שֶׁל בַּהֲמָה. הִיְתָה הַטְבָעָת לְאָדָם וּחָשַׁב עֲלֵיה לְבַהֲמָה עַדְין הִיא מִקְבָּלָת טָמֵאָה כִּשְׁהִתָּה שָׁאיָן הַכָּלִים עַוְלִין מִידִי טָמֵאָתָן בַּמְחַשֶּׁבָה. עֲשָׂה בָּה מְעַשָּׂה וּשְׁנָה לְבַהֲמָה אֵינָה מִקְבָּלָת טָמֵאָה שַׁהמְעַשָּׂה מִבְטָל מִיד הַמְעַשָּׂה:

הרמב"ם הל' כלים פ"א ח"ז

עיין לעיל עין משפט ח

ein meshpeth .

דף סט :

הרמב"ם הל' כלים פ"א ח"ז

ein meshpeth a.

כָּלִי גָּלָלים וּכָלִי אֲבָנִים וּכָלִי אַדְמָה לְעוֹלָם טְהוֹרִין. וְאֵין מִקְבָּלֵין טָמֵאָה מִן הַטָּמָאות וְלֹא טָמֵאת מִדרָס לֹא מִן הַתּוֹרָה וְלֹא מִדְבָּרי סּוֹפְרִים בֵּין פְּשָׂוטִיָּה בֵּין מִקְבָּלִיָּה :

ס. **כָּסֶף** **מְשְׁנָה**: כלי גללים וכלי אבניים וכלי אדמה וכו'. מנהות פרק רביעי ישמעאל עליה ס"ט ע"יב ושבת ר"פ במה אשה (דף נ"ח) ובכמה דוכתי ופירוש כלים גללים כלים העשויים מגלי בימה ופי' כלי אדמה כל חרס עד שלא הוסק בכבשן:

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלחדר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסתמוכותיהם של גדולי ישראל, ניתן להציג בהוצאה "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 02-5712225 email: minchat.aaa@gmail.com

עין משפט ב.ג.

הרמב"ם הל' טומאת מת פ"ב ה"ד

וכמה תשחא הטמאה במעי^ו ותהייה מטמאה כשיימותו. בכלב שלשה ימים מעט לעת. ובשאר חיה ובכמה ועופות ודגים يوم אחד מעט לעת. בפה הדברים אמורים כשבנשאר בשערemat בתוך מעי^ו. אבל זאב שבולע תינוק והקיאו דרכו בית הרע. הבשר טהור והעצמות בטהרתן:

עין משפט ד.

הרמב"ם הל' תלמידין ומוספין פ"ח ה"ג

חטים שירדו בעקבים ^ו יש בהם ספק אם אני קורא בהם 'מושבתיכם' או אין מושבתיכם לפיקד לא יביא ואם הביא כשר. וכך צד היה עושין. מביאין שלוש סאין חטין חדשות ושפין אותו ובוצתין בהם בדרך כלל המנחות ותוֹחַנִין אותו סלת ומגפין מהן שני עשרוניות מנפה בשתיים עשרה נפה והשאר נפה ונאכל לכל אדם. וחיב בחלה ופטור מן המעשרות כמו שבארנו:

ו. **כسف משנה:** וכמה תשחא הטמאה במעי^ו וכו'. פי"א דאהלות ופסק קר"י בן בתира ולא קר"ש דאמר כדי שתחול לאור ותשורף דזוטר שיעורא טובא: בד"א וכו' אבל זאב שבולע תינוק וכו'. במנחות פרק רבוי ישמעאל (דף ס"ט): ובפ"ג דתענית (דף כ"א): ויהיב בגמרה טמא לעצמות מפני שהם קשים מתעללים ודברי רבינו הם שלא כפירושי זיל:

כ. **כسف משנה:** חטים שירדו בעקבים וכו'. במנחות פ רבוי ישמעאל (ס"ט): בעיא שלא איפשיטא ופירש"י שירדו בעקבים עם המטר כששתו העבים באוקיאנוס בלעו ספינה מליה חטים: וכך צד היה עושים מביאין ג' סאין חטים חדשות וכו' עד וביעיג נפה. בס"פ אלו מנהחות (דף ע"ז). ומיש כמו שבארנו. בפי' מהל' בכורים ובפ"ג מהל' מעיה'ק:

ען משפט ה.

הרמב"ם חל' מאכליות אסורות פ"ז ח"ה

תובואה שהשריפה אחר העمر וקצתה וזרע מן החטים בקרקע. ואחר כן קרב העמר הבא ונידין החטים בקרקע. הרי אלו ספק אם התיין העמר כאלו היה מונחין בקד. או לא יתיר אותו מפני שבטו בקרקע. לפיכך אם קצת מהם ואכל אין לוקה. ומכיון אותו מכת מרדיות. וכן שבלה שhabiah שליש מלפני העמר ועקרה ושבלה אחר שקרב העמר והוסיפה הרי זו ספק אם תחיה אסורה מפני התופת עד שיבוא העמר הבא או לא תחיה אסורה שהרי השריפה קדם העמר:

צ. **כسف משנה:** תבואה שהשריפה אחר העمر וקצתה וזרע מן החטים בקרקע וכו'. פרק הזזה (דף נ"ז) ובמנחות פרק רבוי ישמעאל (דף ס"ט) בעי רבא בר רב חנן חיטים שזרען בקרקע עומר מתירן או אין מתירן ה"ד אי דאשרוש הנינה אי דלא אשרוש הנינה אם השratio קודם לעומר עומר מתירן ואם לאו אסורים עד שיבא העומר הבא לא צריכא דחצינעהו וזרענעהו קודם לעומר ואתא עומר וחיליף עליהו וכא מביעא ליה מהו לנוקוטי ומיכל מינינוו כמאן דשדו בצדאו דמו וזרענו עומר או דילמא בטיל فهو לגבי ארעה וכו' תיקו. ופירש"י דחצינעהו וזרענעהו קודם לעומר דלא שרענו עומר דاشתקד ולא בשעת ערומר זה. מהו לנוקוטי ללקוט מהם קודם השרשתן. כמאן דשדו בצדאו דמיין וזרענו עומר דהא דאמרן ואם לאו אסורים עד שיבא עומר הבא בגידוליהם מיירי. או דילמא בטלנעהו אגב ארעה וכי לקייט فهو בגודליהם דמו עכ"ל. וכך הם דברי רבינו ולרמות שעדרין לא השratio כתוב ועדין החטים בקרקע כלומר וудם חיטים כמוותיהם بلا השרהה: והראב"ד כתב א"א זה שבושומי יתירם לאלו וכו'. ואני רואה לא שיבוש ולא השגה שמיש ומיא יתרם לאלו מבואר הוא בדברי רבינו שהעומר הבא יתירם אם הם כמוניים בקד. ופירש הראב"ד אני יודע לישבו על לשון הגמרא אלא אם כן הייתה לו גירושא אחרת: וכן שבולת שלא הביאה שליש וכו'. פרק רבוי ישמעאל (דף ס"ט):

ען משפט ו. הרמב"ם הל' מעשר שני ונטע רביעי פ"ז הט"ז
ילדה שסבכה בזקנה והיו פרות בילדה אפלו הוסיף
מאתים הרי אלו הפרות של ילדה אסוריין. שאין גדולי
התר מעליין את העקר האסור:

ען משפט ז. הרמב"ם הל' כלאים פ"ח חכ"ד

בצל שנטעו בכרם ואחר כך נערק הכרם ואחר כך
צمحו באצלים מן העקר הנטויע אף על פי שרבו הגודלים
על עקרו במאתיים הרי אותו העקר באסרו שאין גדולי
התר מעליין את העקר האסור:

ק. **כسف משנה:** ילדה שסבכה בזקנה והיו פירות בילדה וכו'. מימרא בפרק הנודר מן הירק
 עליה נ"ז:

ר. **כسف משנה:** בצל שנטעו בכורם וכו'. בפרק הנודר מן הירק (דף נ"ז ע"ב) ובירושלמי
 פרק ה' דכלאים: